

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 71/23
18.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Радмиле Радић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парничном поступку по тужби тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Стефановић, адвокат из Ниша, ул. Цара Душана бр. 54-72, ПЦ Душанов базар-Кула, локал бр. 301а, против тужене “Еуробанк Директна” а.д. Београд, Вука Карацића бр. 10, (која је правни следбеника Директне банке а.д. Крагујевац) коју заступа Јована Дотлић, адвокат из Београда, ул. Хиландарска бр. 24/2, ради стицања без основа, одлучујући о жалбама тужиље и тужене изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 5658/19 од 15.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 18.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе тужиље и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 5658/19 од 15.12.2021. године, у ставовима трећем, четвртном, петом и шестом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је предлог тужене за прекид поступка. Ставом другим изреке, дозвољено је преиначење тужбе као из поднеска тужиље од 27.10.2020. године. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиљи на име стицања без основа исплати износ од 35.275,80 динара са законском затезном каматом почев од 19.6.2020. године па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље у делу у ком је тражено да се обавезе тужена да тужиљи преко износа досуђеног ставом трећим изреке, на име стицања без основа, исплати још износ од 3.906.155,2 динара са законском затезном каматом почев од 19.6.2020. године па до коначне исплате, као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да сачини план отплате кредита у складу са правносажном и извршном

пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, те да од тужиле, по основу уговора о стамбеном кредиту бр.... од 17.6.2008 године, са Анексом од 7.6.2011. године, наплаћује месечне ануитете – рате, у складу са тако сачињеним планом отплате, и то за период почев од дана вештачења па до краја отплатног периода, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења и новчаног кажњавања, с тим што ако тужена банка не би поступила по налогу из ове пресуде, ова пресуда као и налаз вештака мењали би план отплате кредита тужене и сматрали се новим планом отплате кредита по коме би тужила вршила плаћање рата, као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати износ од 102.711,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужилца, побијајући је у ставу четвртном, петом и шестом изреке, из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Такође, против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужена, побијајући је у ставу трећем и шестом изреке, због битних повреда одредби парничног поступка и погрешне примене одредби материјалног права. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Испитујући правилност побијаног дела пресуде на основу одредбе чл.386 Закона о парничном поступку-ЗПП-а ("Службени гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Апелациони суд је оценио да жалбе тужилце и тужене нису основане.

У првостепеном поступку, у погледу одлуке првостепеног суда садржане у ставовима трећем, четвртном, петом и шестом изреке, није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, нити се жалбама тужилце и тужене указује на постојање неке друге повреде која је била или могла бити од утицаја на правилност побијане пресуде. Првостепена пресуда садржи јасне, довољне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за пресуђење, које нису у супротности са садржином изведених доказа и списка, па садржина жалбе тужилце неосновано указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужене "Piraeus bank" и тужилца закључили су уговор о стамбеном кредиту број ... (кредит осигуран код Националне корпорације) дана 17.6.2008 године, на основу ког је тужена одобрила тужилци кредит у износу од 56.162,59 ЦХФ у динарској противвредности по куповном курсу банке на дан пуштања кредита у течај (члан 1 став 1 тачка), кредит је одобрен као наменски за финансирање куповине непокретности са роком враћања од 288 месеци, тако да корисник кредита, овде тужилца, исти отплаћује у месечним ануитетима на основу плана отплате који је саставни део уговора и уговорена променљива каматна стопа од 4,9% на годишњем нивоу на дан закључења уговора. Чланом 3 став 6 предметног уговора банка је задржала право измене уговорене каматне стопе у зависности од промене основне каматне стопе банке и пословне политике банке, а ставом 7 истог члана корисник кредита је сагласан и својим потписом на уговору

изричито и безусловно прихвата да се висина каматне стопе као и начин обрачунавања и наплате аутоматски усклађује са изменама законских прописа и аката пословне политике банке, без обавезе уговорних страна да закључе посебан анекс овог уговора, с тим што је банка дужна да пре почетка примене променљиве каматне стопе писмено обавести корисника кредита. Чланом 4 ставом 1 напред наведеног уговора, уговорено је да су месечни ануитети (рате+камата) једнаки и дефинисани ануитетиним планом који представља саставни део уговора, док је ставом два истог члана уговорено да се месечни ануитет уплаћује у динарима, а висина се утврђује према продајном курсу Банке за ЦХФ на дан уплате. Тужилја и правни претходник тужене су дана 7.3.2011. године закључили Анекс број 1 уговора о стамбеном кредиту број ... којим је у члану 1. констатовано да се мења тачка 3 став 1. члан 1 основног уговора тако да гласи "висина променљиве номиналне каматне стопе почевши од 1.3.2011. године износи: 5,50% на годишњем нивоу", док је чланом 2. анекса промењен став 2 члана 4 основног уговора тако да гласи: "месечни ануитети уплаћују се у динарима, а висина ануитета утврђује према средњем курсу ЦХФ Народне банке Србије на дан уплате." Пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017 године, исправљеном решењем истог суда П 635/17 од 14.5.2018. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6488/18 од 20.9.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужилје и утврђено да су ништаве и да не производе правно дејство: одредба члана 3 уговора о стамбеном кредиту број ... од 17.6.2008 године, и то у ставовима 6 и 7 који гласе: "Банка задржава право измене уговорена каматне стопе у зависности од промена основне каматне стопе банке и пословне политике банке; Корисник кредита је сагласан, као и да својим потписом на уговору изричито и безусловно прихвата, да се висина каматне стопе као и начин обрачунавања и наплате аутоматски усклађује са изменама законских прописа и аката пословне политике банке, без обавезе уговорних страна да закључе посебан анекс, с тим што је банка дужна да пре почетка примене променљиве каматне стопе писмено обавести корисника кредита". Наведеном пресудом утврђено је и да су ништаве одредбе члана 4 став 2 уговора о стамбеном кредиту ... од 17.6.2008 године који гласи: "Месечни ануитети уплаћују се у динарима, а висина ануитета утврђује се према продајном курсу банке за ЦХФ на дан доспећа сваког ануитета", те одредба члана 2 анекса 1 уговора о стамбеном кредиту ... од 17.6.2008. године, а која гласи: "Месечни ануитети уплаћују се у динарима, а висина ануитета утврђује се према средњем курсу банке за ЦХФ на дан уплате". У преосталом делу одбијен је тужбени захтев тужилје као неоснован, а којим је тражила да се утврди да је у преосталом делу ништав и не производи правно дејство уговор о стамбеном кредиту ... од 17.6.2008 године, као ни анекс бр. 1 наведеног уговора од 7.3.2011. године.

Надаље, првостепени суд је утврдио и да су тужена и тужилја дана 27.6.2019. године закључиле уговор о конверзији бр. ..., којим су и то у члану 1. уговорне стране сагласно констатовале да су закључиле уговор о кредиту бр. ... на основу којег је банка кориснику кредита одобрила наменски стамбени кредит са валутном клаузулом индексиран у швајцарским францима, да на дан закључења уговора преостали дуг по кредиту (главница и доспела, а ненаплаћена редовна камата) из уговора о кредиту износи 37.074,21 ЦХФ. Према члану 2 став 1 банка, а овде тужена, се обавезује да преостали дуг по уговору о кредиту у износу од 37.074,21 ЦХФ конвертује у дуг индексиран у еврима по курсу за конверзију – средњем курсу швајцарског франка према еврима који се израчунава на основу званичних средњих курсева НБС према еврима и динарима према швајцарском франку, важећем на дан конверзије, односно на дан

закључења овог уговора, док је ставом 3 истог члана је предвиђено да након извршене конверзије и умањења преостали дуг који је корисник кредита дужан да банци плати износи 20.639,31 евра. Надаље, чланом 3 став 1 наведеног уговора, уговорне стране су сагласно констатовале да је банка кориснику кредита на дан закључења овог уговора, уручила један примерак плана отплате кредита, који представља саставни део овог уговора, док је чланом 4 став 4 предметног уговора одређено да закључењем уговора о конверзији, уговорне стране сагласно констатују да у вези са стамбеним кредитом који је предмет конверзије немају међусобних потраживања осим оних предвиђених уговором о конверзији. Надаље, из налаза и мишљења судског вештака Јованке Косановић са којим се сагласио судски вештак Милош Милетић, првостепени суд је утврдио да је износ од 35.275,80 динара укупна разлика између ануитета које је тужила плаћала у динарској противвредности према продајном курсу банке на дан исплате сваког ануитета до фебруара 2011 године, у периоду од марта 2011 до фебруара 2015 године применом средњег курса НБС на дан уплате, као и динарске противвредности ануитета који би тужили били наплаћени да је обрачун вршен према куповном курсу банке на дан исплате, по ком курсу је тужили и одобрен кредит. Поред тога из усаглашених мишљења судских вештака утврђено је да је тужена банка уплатама од 1.9.2013. године и 1.3.2015. године елиминисала номинални ефекат једностране измене каматне стопе (без обрачуна законске затезне камате у периоду од 31.10.2008. године до 1.3.2015. године)

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање првостепени суд је правилном применом одредби члана 18 став 3, 210 и 214 Закона о облигационим односима, донео одлуку као у ставу трећем изреке, јер је оценио да је тужена применом одредбе члана 4 став 2 уговора о стамбеном кредиту ... од 17.6.2008 године и члана 2 анекса 1 наведеног уговора, чија је ништавост утврђена пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, исправљеном решењем истог суда П 635/17 од 14.5.2018. године, и потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6488/18 од 20.9.2018. године, од тужиле неосновано наплатила износ од 35.275,80 динара, због чега јој припада право на враћање неосновано наплаћеног износа. Висину разлике ануитета који су тужили наплаћени и оних који би јој били наплаћени применом истог курса по ком је тужили и исплаћен кредит, првостепени суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака Јованке Косановић са којим се сагласио судски вештак Милош Милетић. На досуђени износ стеченог без основа тужили припада и законска затезна камата почев од дана стицања па до исплате, али је крећући се у границама постављеног тужбеног захтева тужили иста досуђена почев од 19.6.2020. године па до исплате.

Одлучујући о преосталом делу тужбеног захтева, првостепени суд је закључио да је исти неоснован и донео одлуку као у ставу четвртом и петом изреке, јер је закључио да ништавост валутне клаузуле супротно тврдњи тужиле није утврђена правноснажном пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, исправљеном решењем истог суда П 635/17 од 14.5.2018. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6488/18 од 20.9.2018. године, да тужила није доставила ниједан доказ за своју тврдњу да је одредба о валутној клаузули ништава, сматрајући да је ништавост те одредбе утврђена у поступку пред Трећим основним судом у Београду, те да је током парничног поступка тужила са туженом закључила уговор о конверзији и то дана 27.6.2019. године и тим уговором регулисала

сва спорна питања у вези са уговореном валутном клаузулом. Првостепени суд је из усаглашених мишљења судских вештака Милоша Милетића и Јованке Косановић закључио и да је банка уплатама од 1.9.2013 године и 1.3.2015. године елиминисала номинални ефекат једностране измене каматне стопе, те да је повраћајем средстава и њиховим усмеравањем у превремену отплату отклонила све последице ништавих одредби члана 3 став 6 и 7 уговора, тако да је тужиљи враћено оно што јој је више наплаћено по основу ништавих одредби члана 3 предметног уговора о стамбеном кредиту, с тим да иако су се судски вештаци сагласили да није плаћена законска затезна камата на износе разлике између наплаћених ануитета и оних ануитета који би били наплаћени да није мењана каматна стопа, тужилца није у том смислу определила тужбени захтев, због чега нису испуњени услови за враћање стеченог без основа. Првостепени суд је даље, закључио и да је неоснован тужебни захтев тужилце у делу којим је тражила да се обавезе тужена да сачини план отплате кредита у складу са правноснажном и извршном пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, јер је суд овлашћен да утврди ништавост уговора и појединих одредби али не и да након утврђивања ништавости износа уређује однос између уговорних страна, те да уколико и настану последице у имовини клијента и банке, овде тужилца је као клијент овлашћена да своја права остварује кроз институт накнаде штете.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, које међу парничним странкама и није било спорно, првостепени суд је правилно применио материјално право. За своју одлуку је дао ваљане разлоге, које овај суд прихвата као довољне и потпуне, те пресуду посебно не образлаже, на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП-а.

Овај суд је ценио наводе жалбе тужене којима указује да је првостепени суд прекорачио тужбени захтев тужилце, и донео одлуку независно од постављеног тужбеног захтева и основа по коме је тужилца потраживала износ од 3.941.421,00 динара са законском затезном каматом, указујући на то да тужилца износ досуђен ставом трећим изреке није потраживала на име курсних разлика већ по основу ништаве валутне клаузуле, али је закључио да су исти неосновани. Ово из разлога што тужилца тужбени захтев заснива на чињеници да је у поступку пред Трећим основним судом у Београду П 635/17 дана 14.9.2017. године донета пресуда, која је потврђена пресудом Апелационог суда Гж 6488/13 од 20.9.2018. године, а којом је утврђено да је ништава одредба члана 4 став 2 уговора о стамбеном кредиту ... од 17.6.2008. године и одредба члана 2 анекса 1 предметног уговора, које одредбе се односе на разлику у курсу. Дакле, како тужилца тужбеним захтевом потражује износе које је банка од ње наплатила по основу одредби чија је ништавост утврђена предметном пресудом Трећег основног суда у Београду, то је по оцени Апелационог суда, правилно поступио првостепени суд када је донео одлуку као у ставу трећем изреке, јер из садржине тужбе и постављеног тужбеног захтева произилази да тужилца потражује и износ које је тужена од ње неосновано наплатила по основу курсних разлика.

Ово тим пре што је тужилца предложила да се судски вештаци Милош Милетић и Јованка Косановић изјасне на околност колико је тужилца наплаћено због тога што је банка примењивала различит курс приликом одобравања и наплате кредита, а колико би од тужилце било наплаћено да је банка приликом наплате кредита примењивала онај

курс који је примењивала приликом одобравања кредита. Дакле, имајући у виду све напред наведено, неосновани су наводи жалбе тужене којима указује да је тужилца тужбеним захтевом потраживала само износ који је наплатила по основу валутне клаузуле.

Неосновани су наводи жалбе тужене којима указује да тужилца није приложила доказе на околност висине разлике у курсу, с обзиром на то да је пуномоћник тужилце на рочишту одржаном дана 25.11.2020. године предложио да се судски вештаци Милош Милетић и Јованка Косановић изјасне колико је тужилца наплаћено због тога што је банка примењивала различит курс приликом одобравања и наплате кредита, те да из налаза и мишљења судског вештака Јованке Косановић са којим се сагласио судски вештак Милош Милетић произилази да укупна разлика ануитета које је тужилца плаћала у динарској противвредности према продајном курсу тужене банке на дан исплате сваког ануитета до фебруара 2011 године, а у периоду од марта 2011 године до фебруара 2015 године применом средњег курса Народне банке Србије на дан уплате, као и динарске противвредности ануитета који би тужилца био наплаћен да је обрачун вршен према куповном курсу банке на дан исплате, по ком курсу је тужилца одобрен кредит, износи укупно 35.275,80 динара.

Надаље, правилно је првостепени суд ценио истакнути приговор застарелости, а ово због тога што се, у конкретном случају, сматра да је потраживање доспело даном утврђења ништавости спорне уговорне одредбе, обзиром да је тада отпао правни основ за наплату истог и од када почиње тећи општи рок застарелости сходно чл. 371 ЗОО.

Међу странкама се као спорно поставило правно питање ништавости уговорене валутне клаузуле у предметном уговору о стамбеном кредиту, прецизније, да ли је правноснажном пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, исправљеном решењем истог суда П 635/17 од 14.5.2018. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6488/18 од 20.9.2018. године утврђена ништавом и одредба уговора о валутној клаузули садржана у уговору о стамбеном кредиту број ...

Супротно наводима жалбе тужилце, правилано је закључак првостепеног суда да ништавост валутне клаузуле није утврђена правноснажном пресудом Трећег основног суда у Београду П 635/17 од 14.9.2017. године, с обзиром на то да је одредба о валутној клаузули садржана у члану 1 став 1 тачка 1 уговора о кредиту чија ништавост није утврђена напред наведеном пресудом. Поред тога, парничне странке су дана 27.6.2019. године закључиле уговор о конверзији бр. ... у свему у складу са одредбама Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима ("Службени гласник РС" бр. 31/19), којим законом је предвиђено уклањање последица уговарања валутне клаузуле. Закључењем уговора о конверзији дана 27.6.2019. године измењене су одредбе уговора о кредиту којима је износ кредита исказан у валути CHF, тако да уговор о кредиту у наведеном делу више не постоји у правном промету, и регулисана су сва даља међусобна потраживања између парничних странка, тако да су уклоњене последице уговарања валутне клаузуле, самим тим правилно је закључио првостепени суд да је неоснован тужбени захтев тужилце заснован на ништавости уговорне одредбе о валутној клаузули.

Без утицаја су на другачију одлуку суда наводи жалбе тужиле којима указује да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање, те одбио предлог тужилачке стране за допунским вештачењем судског вештака Милоша Милетића, с обзиром на то да је првостепени суд правилно закључио да је неоснован тужбени захтев тужиле заснован на ништавости уговорне одредбе о валутној клаузули, те да су се парничне странке чланом 4 став 2 уговора о конверзији сагласиле да немају међусобних потраживања по основу закљученог уговора о кредиту.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе парничних странака, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

Овај суд је имао у виду и то да је првостепени суд извршио увид у јавно доступне податке на сајту Агенције за привредне регистре те да је утврдио да је извршено припајање Директне банке а.д. Крагујевац друштву стицаоцу Еуробанк а.д. Београд, која је након тога променила пословно име у Еуробанк Директна а.д. Београд, те да је Директна банка а.д. Крагујевац престала да постоји услед припајања, због чега је као тужену означио Еуробанк Директну банку а.д. Београд, јер је том лицу припојена тужена Директна банка а.д. Крагујевац.

Дакле, како из обазложења побијане пресуде произилази да је првостепени суд утврдио да је извршено припајање Директне банке а.д. Крагујевац друштву стицаоцу Еуробанк а.д. Београд, због чега је као тужену означио Еуробанк Директну а.д. Београд, како је и наведено у уводу пресуде, то је овај суд је нашао да је првостепени суд услед очигледне грешке у куцању у ставу трећем, четвртном и петом изреке написао: тужена Директна банка а.д. Крагујевац уместо Еуробанк Директна а.д. Београд, што не утиче на оцену основаност жалби парничних странака, јер је и тужена доставила доказ о извршеном припајању Директне банке а.д. Крагујевац друштву стицаоцу Еуробанк а.д. Београд. Имајући у виду напред наведено, првостепени суд ће по службеној дужности, исправити став трећи, четврти и пети изреке побијане пресуде у смислу одредбе члана 362 Закона о парничном поступку, у погледу назива тужене, и то пре достављања другостепене одлуке странкама, те примерак решења о исправци доставити странкама уз другостепену одлуку.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка, из става шестог изреке, јер је донета правилном применом одредбе чл.150, 153 и 154 ЗПП-а, који су правилно обрачунати према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време пресуђења (“Службени гласник РС” 121/12, 99/20 и 37/21), као и Таксене тарифе као саставни део Закона о судским таксама, важећим у моменту настанка таксене обавезе, имајући у виду успех тужиле као и радње које су биле потребне ради вођења овог парничног поступка, те да у споровима ове врсте, када странка успе макар и делимично у спору, њој припада у целости износ накнаде парничних трошкова и то према тарифном разделу који одговара висини износа који јој је досуђен.

Неоснованим је суд оценио наводе жалбе тужене да је првостепени суд признао тужиле трошкове за вештачење у износу од 15.000,00 динара, иако није прихватио налаз вештака Милоша Милетића у погледу разлике наплаћене по основу ништаве валутне клузуле, а ово из разлога што је првостепени суд донео одлуку на основу

усаглашених мишљења судског вештака Јованке Косановић и Милоша Милетића, те су самим тим и трошкови које је тужила имала на име вештачења судског вештака Милоша Милетића били нужни и потребни ради доношења одлуке у овој правној ствари.

Са свега изложеног, одлучено је као у ставу првом изреке на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП-а.

С обзиром да тужила и тужена нису успеле у другостепеном поступку, одбијен је њихов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка, сходно одредби чл.165 став 1 у вези члана 153 ЗПП-а.

**Председник већа-судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић